

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA MAMBO YA NDANI YA NCHI**

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAMBO YA NDANI YA NCHI MHESHIMIWA
MATHIAS MEINRAD CHIKAWA (MB.), AKIWASILISHA BUNGENI
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA MAMBO YA NDANI
YA NCHI KWA MWAKA 2014/2015**

Mei, 13 2014

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAMBO YA NDANI YA NCHI MHESHIMIWA
MATHIAS MEINRAD CHIKawe (MB.), AKIWASILISHA BUNGENI
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA YA MAMBO YA NDANI
YA NCHI KWA MWAKA 2014/2015**

I. UTANGULIZI

1. Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia taarifa iliyowasilishwa mbele ya Bunge lako Tukufu na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ulinzi na Usalama, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako Tukufu likubali kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka wa fedha wa 2014/2015.

2. Mheshimiwa Spika, awali ya yote naomba kuchukua nafasi hii kutoa salamu za rambirambi kwa familia na wananchi wa mikoa mbalimbali ya Tanzania kutokanana na mvua kubwa iliyonyesha katika vipindi tofauti mwaka huu na kusababisha mafuriko na hivyo kuleta adha kubwa kwa wananchi ikiwemo vifo na uharibifu wa mali na miundombinu. Aidha, nawapa pole nyingi ndugu na jamaa wa marehemu waliopoteza maisha yao kutokana na matukio hayo.

3. Mheshimiwa Spika, naomba pia kutumia fursa hii kutoa masikitiko yangu kwa familia na wananchi kwa ujumla kutokana na vifo, ulemavu, upotevu na uharibifu wa mali na miundombinu vilivyosababishwa na ajali za barabarani, majini na nchi kavu katika mwaka mzima wa 2013. Aidha, nawapa pole ndugu na jamaa wa marehemu waliopoteza maisha katika matukio hayo. Namwomba Mwenyezi Mungu aziweke roho za marehemu wote mahali pema peponi, Amina.

4. Mheshimiwa Spika, kwa namna ya kipekee naomba kumshukuru Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete kwa kuonyesha imani kwangu kwa kunitiua katika nafasi hii ya Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi. Aidha, napenda kumpongeza sana Mheshimiwa Waziri Mkuu kwa hotuba yake nzuri aliyoitoe mapema katika mkutano huu wa Bunge

ambayo imetoa mwelekeo wa kazi za Serikali kwa ujumla katika mwaka wa fedha 2014/2015.

5. Mheshimiwa Spika, napenda kuishukuru kwa dhati kabisa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ulinzi na Usalama chini ya Mwenyekiti wake, Mheshimiwa Anna Margareth Abdallah, Mbunge wa Viti Maalum, kwa kuyachambua Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka 2014/2015. Naishukuru pia Kamati hiyo kwa maelekezo na ushauri wao wenye lengo la kuboresha utendaji kazi wa Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi.

6. Mheshimiwa Spika, majukumu ya msingi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ni kulinda usalama wa raia na mali zao, kuhifadhi na kuwarekebisha wafungwa, kutekeleza Programu ya Huduma kwa Jamii, kuwezesha na kudhibiti uingiaji na utokaji nchini wa raia na wageni, kutoa huduma za zimamoto na uokoaji, kuwahudumia wakimbizi waliopo nchini na kuandaa na kutoa vitambulisho vya Taifa. Majukumu haya yanatekelezwa kupitia Jeshi la Polisi, Jeshi la Magereza, Idara ya Huduma kwa Jamii, Idara ya Uhamiaji, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji, Idara ya Wakimbizi na Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa.

II. HALI YA USALAMA NCHINI

Hali ya Uhalifu

7. Mheshimiwa Spika, wajibu wa kwanza wa Serikali ni kulinda usalama wa raia na mali zao na kuhakikisha uwepo wa amani na utulivu. Nchi yetu imeendelea kuienzi amani na utulivu uliopo kama msingi mkuu wa Taifa ambao umejengwa na kuendelea kuimarishwa tangu tupate uhuru mwaka 1961 na katika kipindi cha miaka 50 ya Muungano wa Tanganyika na Zanzibar. Kuwepo kwa amani na utulivu huo kumechangia katika ustawi wa Nchi yetu kiuchumi, kijamii na kisiasa ambapo kumezingatiwa na kutambuliwa kuwa miongoni mwa vipaumbele katika ukuaji wa uchumi wa Taifa letu na maendeleo binafsi ya wananchi wetu. Kwa upande wake, Jeshi la Polisi limeendelea kutekeleza kikamilifu jukumu lake la kikatiba na kisheria la

kulinda na kudumisha amani na utulivu nchini kwa kubaini, kuzuia na kutanzua vitendo vya uhalifu, makosa ya usalama barabarani, migogoro, vurugu na fujo.

8. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2013 jumla ya makosa makubwa ya jinai 560,451 yaliripotiwa katika vituo vya Polisi kote nchini ikilinganishwa na makosa 566,702 yaliyoripotiwa katika kipindi kama hiki mwaka 2012. Idadi ya makosa ya jinai yaliyoripotiwa imepungua kwa asilimia 1.1 (Ufafanuzi umeonyeshwa katika **Jedwali Na. 1**). Upungufu huu unatokana upatikanaji wa taarifa za uhalifu mapema na utekelezaji wa mkakati wa Polisi Jamii unaohusisha ushirikishwaji wa wananchi katika vita dhidi ya uhalifu nchini. Sababu nyingine kuu ni kuongezeka kwa wigo wa doria, misako na Operesheni maalum za Jeshi la Polisi mijini na vijijini.

9. Mheshimiwa Spika, makosa makubwa ya jinai yanayoripotiwa katika vituo vya polisi yamegawanyika katika makundi makuu matatu. Makundi hayo ni makosa dhidi ya binadamu, makosa ya kuwania mali na makosa dhidi ya maadili ya jamii. Kwa ujumla Idadi ya makosa hayo makubwa ya jinai yaliyoripotiwa katika vituo vya polisi imeongezeka kutoka 72,765 mwaka 2012 hadi 73,219 mwaka 2013. Ongezeko hili la makosa 454 ni sawa na asilimia 0.6 Hata hivyo kumekuwepo upungufu wa makosa ya kuwania mali. Makosa ya kuwania mali yamepungua kutoka 46,773 mwaka 2012 hadi 45,470 mwaka 2013. Huu ni upungufu wa makosa 1,303 sawa na asilimia 2.8. Upungufu huu umetokana na kuimarika kwa doria, misako na operesheni maalum za Jeshi la Polisi na ushirikiano wa kiutendaji uliopo kati ya Jeshi la Polisi na vyombo vingine vya dola.

10. Mheshimiwa Spika, katika miaka ya hivi karibuni ajali za barabarani zimekuwa tishio kwa maisha ya watu na mali. Takwimu za mwaka 2013 zinaonesha kuwa ajali hizo zimeongezeka kwa asilimia 3.7 ikilinganishwa na mwaka 2012. Aidha idadi ya majeruhi na vifo vinavyosababishwa na ajali za barabarani pia imeongezeka. Vifo vimeongezeka kwa asilimia 3.4 na majeruhi kwa asilimia 7.5. Takwimu zinaonyesha kuwa katika kipindi cha Januari hadi Desemba, 2012 ajali za barabarani 23,604 zilitokea katika maeneo mbalimbali ambapo watu 4,062

walipoteza maisha na wengine 20,037 walijeruhiwa. Katika mwaka 2013 ajali zilizotokea ni 24,480 ambazo zilisababisha vifo vya watu 4,091 na wengine 21,536 kujeruhiwa. Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na wadau wengine wa masuala ya usalama barabarani waliendelea kusimamia utekelezaji wa Sheria za Usalama Barabarani ambapo jumla ya makosa madogo madogo 646,846 yalibainishwa na wakosaji kutozwa faini inayofikia shilingi bilioni 17.5. Takwimu zinaonesha kuwa vyanzo vikuu vya ajali za barabarani ni mwendokasi, ulevi, uzembe wa madereva, ubovu wa vyombo vya usafiri na kubeba abiria na mizigo kuliko uwezo wa vyombo husika.

11. Mheshimiwa Spika, kutokana na ongezeko hilo la makosa ya usalama barabarani, Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na wadau wengine kama SUMATRA, TBS, TANROADS na Shule za Udereva zilizosajiliwa limeendelea kuchukua hatua za kuzuia na kudhibiti vyanzo vya ongezeko la ajali za barabarani. Hatua hizo ni pamoja na kutoa elimu ya kuzingatia Sheria za Usalama Barabarani kwa watumiaji wa barabara wakiwemo madereva wa bodaboda, kuendeleza doria za masafa mafupi na marefu katika barabara kuu, ukaguzi wa magari, kutumia kamera za kutambua madereva wanaoendesha mwendo kasi, kuendelea kusimamia zoezi la utoaji wa leseni mpya za udereva, kuwahamasisha abiria kutoa taarifa mapema za madereva wanaokiuka Sheria za Usalama Barabarani, kuwaelekeza wamiliki wa mabasi kubandika kwenye mabasi yao namba za simu za viongozi wa Polisi na kuwachukulia hatua za kinidhamu askari wanaojihusisha na vitendo vya kuomba na kupokea rushwa toka kwa madereva.

12. Mheshimiwa Spika, ninapenda tena kuwashukuru Mawaziri wenzangu kutoka Ofisi ya Rais, Utawala Bora; Ofisi ya Waziri Mkuu, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa; Wizara za Katiba na Sheria; Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi; Maendeleo ya Jamii, Jinsia na Watoto; Kilimo, Chakula na Ushirika; Nishati na Madini; na Elimu na Mafunzo ya Ufundi ambao walihudhuria warsha iliyoandaliwa na Jeshi la Polisi iliyofanyika tarehe 15 Februari, 2013 mjini Dodoma hatimae kutoa tamko lililokubali kusimamia na kutekeleza mipango ya muda wa kati na mrefu ya kuimarisha ulinzi na usalama hapa nchini kwa kufanya yafuatayo:-

- i) Kuliweka suala la usalama kuwa ni moja ya vipaumbele vya Taifa;
- ii) Kutenga fedha za kutosha kuliwezesha Jeshi la Polisi kumudu kikamilifu wajibu wake wa kuhakikisha usalama wa raia na mali zao;
- iii) Kutambua kwamba kila Wizara ni mdau katika suala la usalama na inayo wajibu wa kuepusha migogoro inayozalisha vurugu;
- iv) Kufanya tathmini ya maeneo ambayo ni vyanzo vya migogoro na kutafuta njia ya kuzuia/kutanzua migogoro hiyo. Kuimarisha/kuhuisha mifumo ya usimamizi wa sheria na uwajibikaji wa kila Idara ya Serikali;
- v) Kujenga ubia wa kiutendaji baina ya Wizara wanazoziongoza na vyombo vya ulinzi na usalama katika kubaini vyanzo vya migogoro na kuweka mikakati ya pamoja ya kuzuia na kutanzua migogoro hiyo;
- vi) Kuliwezesha Jeshi la Polisi kwa nyenzo, vifaa na miundombinu pindi Mikoa mipya inapoanzishwa;
- vii) Kurekebisha haraka na kwa vipaumbele upungufu wa kisera, kisheria na kikanuni unaoweza kuchangia mianya ya kusababisha migogoro ya kijamii.

Nawaomba Mawaziri wenzangu kwa pamoja tutekeleze kwa vitendo mipango tuliyojiwekea. Mipango hii ikitekelezwa hali ya usalama nchini itaimarika kwa kuondokana na migogoro isiyo ya lazima.

13. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Polisi limepata Uongozi mpya baada ya Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kumteua Bwana Ernest Jumbe Mangu kuwa Inspekta Jenerali wa Polisi kuanzia tarehe 01 Januari, 2014. Pia Mheshimiwa Rais amemteua Naibu Inspekta Jenerali wa Polisi na Makamishna wanane kumsaidia Inspekta Jenerali. Makamishna hao wanaongoza Kamisheni za Fedha na Lojistiki, Utawala na Utumishi, Upelelezi wa Jinai, Operesheni na Mafunzo, Polisi Jamii, Intelijensia, Uchunguzi wa Kisayansi wa Jinai na Polisi Tanzania – Zanzibar. Nawaomba Waheshimiwa Wabunge mtoe ushirikiano kwa Uongozi mpya wa Jeshi la Polisi ili kwa pamoja tudumishe amani na usalama uliopo na tuendeleze mapambano dhidi ya uhalifu na wahalifu nchini.

14. Mheshimiwa Spika, napenda pia kulijulisha Bunge lako Tukufu kwamba Jeshi la Polisi linaendelea na utekelezaji wa awamu ya kwanza ya Programu ya Maboresho ya Jeshi la Polisi ya mwaka 2010/11 hadi 2014/15. Programu hii pamoja na mambo mengine, imelenga kuligeuza Jeshi la Polisi kuwa la kisasa, lenye watendaji wenye weledi na linaloshirikiana na jamii katika kubaini, kuzuia, kudhibiti na kukabili uhalifu na vitendo vyote vinavyosababisha uvunjifu wa amani. Jeshi la Polisi litaendeleza kasi ya mabadiliko ya kiutendaji yaliyoanza katika awamu iliyopita ya uongozi.

III. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA MALENGO YA ILANI YA UCHAGUZI YA CCM YA MWAKA 2010 KATIKA KIPINDI CHA 2013/2014

15. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ina malengo 10 ya kutekeleza yanayotokana na Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010. Taarifa ya utekelezaji wa malengo hayo kwa mwaka 2013/2014 ni kama ifuatavyo:-

Kuendeleza mapambano dhidi ya biashara ya dawa za kulevya

16. Mheshimiwa Spika, Mapambano dhidi ya biashara haramu ya dawa za kulevya yaliendelezwa. Jeshi la Polisi liliendelea kuzifanyia kazi taarifa za wananchi zilizolenga kuwadhhibiti wafanyabiashara wa dawa za kulevya. Aidha doria, misako na operesheni maalum zilifanyika nchi nzima ikiwemo katika bahari ya Hindi kudhibiti uingizaji wa dawa za kulevya nchini. Kati ya Julai hadi Desemba 2013 taarifa za wananchi na doria za Jeshi la Polisi zimewezesha kukamatwa kwa jumla ya kilo 221,898 za dawa za kulevya za viwandani ambazo ni Heroine, Cocaine, Cannabis resin, morphine na mandrax. Watuhumiwa 905 walikamatwa na dawa za kulevya za viwandani na kufikishwa mahakamani. Pia kilogramu 265,576.543 za bhangi na kilo 16,822,305 za mirungi zilikamatwa na watuhumiwa 14,284 walikamatwa na kufikishwa mahakamani. Jumla ya hekari 580.5 za mashamba ya bhangi ziliteketezwa katika mikoa ya Morogoro, Arusha, Tanga, Simiyu na mkoa wa kipolisi Tarime - Rorya.

17. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Polisi litaendelea kubaini mtandao wa wahalifu wa ndani na nje ya nchi unaojikusisha na uingizaji na usambazaji wa dawa za kulevya nchini kwa kushirikiana na Shirika la Polisi la Kimataifa (*INTERPOL*) kupata taarifa za kiintelijensia kuhusu wasafirishaji wa dawa za kulevya. Kikosi Kazi cha Kitaifa cha Vyombo vya Ulinzi na Usalama cha kupambana na biashara ya dawa za kulevya kitaendelea kuimarishwa kwa kukiongezea rasilimali watu na vitendea kazi.

Kupunguza msongamano wa wafungwa na mahabusu Magerezani

18. Mheshimiwa Spika, tatizo la msongamano wa Wafungwa na Mahabusu bado lipo, licha ya hatua mbalimbali zinazoendelea kuchukuliwa katika kukabiliana nalo. Jumla ya wafungwa na mahabusu (*inmates*) waliokuwa magerezani wamepungua kutoka 34,552 tarehe 1 Machi, 2013 hadi kufikia 33,831 tarehe 1 Machi, 2014. Kati ya hao wafungwa ni 16,547 na mahabusu ni 17,284 (Ufafanuzi umeonyeshwa katika **Jedwali Na. 2**). Kulingana na takwimu hizi ni dhahiri kuwa tatizo la kuwepo msongamano wa wahalifu katika magereza bado ni kubwa.

19. Mheshimiwa Spika, njia mojawapo inayotumika katika kupunguza msongamano Magerezani ni kujenga mabweni mapya na kukamilisha viporo vya ujenzi wa mabweni. Kutokana na jitihada hizo, uwezo wa sasa wa kuhifadhi wafungwa na mahabusu umeongezeka kutoka 27,653 mwaka 2010 hadi kufikia 29,552 mwaka 2014.

20. Mheshimiwa Spika, pili ni utekelezaji wa Sheria ya Bodi za Parole Na.25 ya mwaka 1994 iliyofanyiwa marekebisho kwa Sheria Na.5 ya 2002. Hadi kufikia mwezi Machi, 2014 jumla ya vikao vitatu vilikaa na kujadili maombi ya wafungwa 234 ambapo wafungwa 215 walikubaliwa kuachiwa na 19 walikataliwa kutokana na sababu mbalimbali. Aidha, juhudi za kuirekebisha Sheria ya Bodi za Parole Na.25/1994 zinaendelea kufanyika ili kuwezesha wafungwa wengi kunufaika na mpango huu.

21. Mheshimiwa Spika, njia ya tatu ni kutumia Kifungo cha Nje. Kwa mujibu wa kifungu cha 72 cha Sheria ya Magereza Namba 34 ya mwaka 1967, wafungwa wanaostahili kupewa kifungo cha nje ni wale wanaotumikia kifungo kisichozidi miezi kumi na miwili. Kuanzia tarehe 1 Julai, 2013 hadi 1 Machi, 2014 wafungwa 456 walikuwa wanatumikia kifungo cha nje. Hata hivyo, utaratibu huu haujatekelezwa katika baadhi ya Halmashauri kutokana na sababu mbalimbali ikiwemo kukosa uwezo wa kuwahudumia wafungwa hao kama inavyotakiwa na Sheria. (Ufafanuzi umeonyeshwa katika **Jedwali Na. 3**).

22. Mheshimiwa Spika, Mheshimiwa Rais anayo mamlaka ya kutoa msamaha kwa wafungwa. Matokeo ya utekelezaji huo husaidia kupunguza msongamano wa wafungwa magerezani. Katika mwaka 2013/2014 jumla ya wafungwa 1,475 walifaidika na msamaha wa Rais uliotolewa tarehe 9 Desemba, 2013 wakati wa sherehe za kuadhimisha miaka 52 ya Uhuru wa Tanzania Bara na jumla ya wafungwa 3,967 wamefaidika na msamaha wa Rais uliotolewa tarehe 26 Aprili 2014 wakati wa maadhimisho ya miaka 50 ya Muungano wa Tanganyika na Zanzibar.

Kuimarisha na kuboresha mfumo wa upelelezi wa makosa ya jinai

23. Mheshimiwa Spika, Wizara inapenda kutumia fursa hii kumshukuru Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kukubali kuhuisha Muundo wa Utawala wa Jeshi la Polisi kwa kuanzisha Kamisheni mpya ya Intelijensia ya Jinai (*Criminal Intelligence*) na Kamisheni ya Uchunguzi wa Jinai Kisayansi (*Forensic Science Investigation*). Muundo huu umeboresha mgawanyo wa majukumu ya upelelezi na intelijensia na unatarajiwa kuimarisha utendaji kazi. Aidha, kwa upande wa mafunzo, vyuo vya Taaluma ya Polisi vya Dar es salaam, Moshi na Kidatu, vimeendelea kutoa mafunzo ya Intelijensia ya jinai na mbinu za kisasa za upelelezi kwa askari wanaohudhuria mafunzo ya Cheti na Diploma ya Sayansi ya Polisi. Kuimarika kwa mfumo wa upelelezi kumeongeza kiwango cha mafanikio ya kesi mahakamani kutoka asilimia 11.6 mwaka 2012 hadi asilimia 12.4 mwaka 2013.

Kuanzisha mpango wa kuwapatia askari nyumba bora za kuishi

24. Mheshimiwa Spika, Kutokana na mahitaji makubwa ya nyumba za makazi ya askari nchi nzima, Jeshi la Polisi linaendelea kutekeleza mpango wa ubia kati ya Sekta ya Umma na Sekta Binafsi (PPP) ili kupunguza ukubwa wa tatizo hili. Kwa kuanzia Jeshi la Polisi limeingia ubia na Kampuni ya Mara World wa kujengewa Kituo cha kisasa cha Polisi na nyumba 350 za askari katika Mkoa wa kipolisi Kinondoni. Aidha, Jeshi la Polisi limeanzisha Shirika la Uzalishaji Mali (*Tanzania Police Force Corporation Sole*) ambalo kipaumbele kimojawapo ni kujenga nyumba na ofisi za Jeshi la Polisi kwa gharama nafuu. Vilevile, Jeshi la Polisi litaendelea kukamilisha miradi ya ujenzi wa nyumba katika mikoa ya Njombe, Kagera, Mwanza na Mara na pia kujenga nyumba mpya kwa ajili ya makazi ya askari kadri uwezo utakavyoruhusu.

Kujenga Vituo vya Polisi katika kila Tarafa nchini

25. Mheshimiwa Spika, Ili kupeleka huduma za polisi karibu na wananchi Jeshi la Polisi lina mpango wa kujenga vituo vya Polisi katika kila Tarafa. Kutokana na mahitaji makubwa ya rasilimali fedha kwa ajili ya ujenzi wa vituo hivyo, Jeshi la Polisi litatumia Shirika la Polisi la Uzalishaji Mali na pia kushirikiana na sekta binafsi katika kujenga vituo vya Tarafa kwa awamu. Aidha, Jeshi litaendelea na utekelezaji wa Polisi Jamii kwa kuwatumia Wakaguzi 526 wa Tarafa na askari Kata kutoa huduma za polisi kwa kutumia vituo vilivyopo karibu na Tarafa zisizo na vituo vya polisi hasa maeneo ya vijijini.

Kuwapatia wananchi mafunzo ya Ulinzi Shirikishi

26. Mheshimiwa Spika, Wizara imeanzisha kampeni mahsusi ya kuhamasisha Wizara, Idara na Taasisi mbalimbali za Serikali kujenga miundombinu ya amani katika ngazi za Mikoa, Wilaya, Tarafa na Kata kwa kutumia sheria na taratibu zilizopo. Jeshi la Polisi limeendelea kuwatumia Wakaguzi wa Tarafa/Jimbo na Askari Kata/Shehia kuwaelimisha wananchi kuwa kila mmoja anawajibika kwa ulinzi wake binafsi, familia yake, jirani yake na jamii kwa ujumla tofauti na fikra zisizo

sahihi kwa baadhi ya watu kwamba usalama wa raia na mali zao ni jukumu la Jeshi la Polisi na viongozi wa Serikali pekee.

Kuimarisha Mafunzo ya Askari wa Vyombo vya Ulinzi na Usalama

27. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha Julai 2013 hadi Machi 2014 askari 23,269 wa Jeshi la Polisi wamepatiwa mafunzo katika fani za Sayansi za Polisi, Uongozi wa Kati na Usimamizi wa Rasilimaliwatu. Katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi litatoa kipaumbele kwenye mafunzo ya utayari ambapo jumla ya maafisa, wakaguzi na askari wapatao 41,000 watapatiwa mafunzo hayo.

28. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Magereza limeendelea kutoa mafunzo mbalimbali kwa watumishi na askari wake ndani na nje ya Jeshi. Mafunzo hayo ni yale yanayohusu uendeshaji wa Magereza na yale yanayohusu taaluma mbalimbali ambazo zinahitajika katika uendeshaji wa Jeshi la Magereza. Katika kipindi cha kuanzia Julai, 2013 hadi Machi, 2014 jumla ya watumishi na askari 447 wamehudhuria mafunzo mbalimbali nje ya Jeshi na wengine 121 wamehudhuria mafunzo ndani ya Jeshi.

29. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji linaendelea na jitihada za kuleta ufanisi katika utekelezaji wa majukumu mbalimbali kwa kuwapatia watumishi wake mafunzo katika fani mbalimbali. Katika kutekeleza ilani ya uchaguzi, kwa mwaka 2013/2014 Jeshi limegharamia mafunzo mbalimbali kwa askari 82 ikiwemo mafunzo juu ya namna ya kupambana na moto wa ndege (*Aircraft Fire Fighting Techniques*) (askari 21), mafunzo ya huduma ya kwanza (askari 42), mafunzo ya kuogelea (askari 11) na mafunzo ya kusoma ramani (askari 8).

30. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi hiki Idara ya Uhamiaji imewapatia mafunzo ya awali watumishi wapya 52. Pia Idara inatarajia kuwapeleka waajiriwa wengine 270 kwenye mafunzo ya awali ya Uhamiaji. Watumishi wapatao 446 waliopo kazini wamepatiwa mafunzo ya muda mfupi na mrefu, kati yao 9 mafunzo

ya muda mfupi nje ya nchi, 1 mafunzo ya muda mrefu nje ya Nchi, 297 ya muda mfupi ndani ya nchi na 139 mafunzo ya muda mrefu ndani ya nchi. Katika mwaka 2014/2015, Idara inatarajia kuajiri watumishi wapya 1,250 na kutoa mafunzo kwa watumishi 500 waliopo kazini.

Kuimarisha uzalishaji wa mbegu bora za kilimo katika maeneo ya Magereza

31. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, Jeshi la Magereza kwa kushirikiana na Kampuni za *TANSEED na Highland Seed Growers Ltd* limelima mashamba ya mbegu bora za mahindi katika Mikoa ya Rukwa, Ruvuma na Kigoma. Aidha, Jeshi la Magereza kwa kushirikiana na Wakala wa Mbegu za Kilimo nchini *Agricultural Seed Agency (ASA)* lililima mashamba ya mbegu bora za kilimo katika Mikoa ya Arusha, Dodoma, Manyara, Lindi, Iringa, Mbeya, Kilimanjaro na Morogoro. Jumla ya hekta 776 zimelimwa na kupandwa mbegu bora za mazao ya aina mbalimbali na matarajio ni kuvuna tani 2,000 za mbegu bora. Katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Magereza linatarajia kuendelea na shughuli za kilimo cha mbegu bora kwa kulima hekta 800 na kutarajia kuvuna tani 2,100 za mbegu bora.

Kutoa vitambulisho vya Taifa

32. Mheshimiwa Spika, Mamlaka ya Vitambulisho inaendelea na jukumu lake la msingi la kujenga mfumo wa usajili na utambuzi wa watu hapa nchini ambao moja ya matokeo yake ni utengenezaji wa Vitambulisho vya Taifa. Aidha, mfumo huu utaiwezesha Serikali katika ukusanyaji wa kodi ya mapato na kuwawezesha wananchi wengi kukopesheka kwa maana watakuwa wanatambulika na kusaidia katika uthibiti wa usalama wa nchi yetu.

33. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014 Mamlaka Vitambulisho vya Taifa imekamilisha usajili kwa wakazi 560,297 wa Unguja na Pemba na wakazi 2,449,822 wa Mkoa wa Dar es Salaam hivyo idadi yote ya waliosajiliwa kuwa 3,300,119. Wakazi hawa wakati wowote wataweza kupatiwa Vitambulisho vyao vya Taifa.

Kuimarisha Vikosi vya Zimamoto na Uokoaji vyenye Wataalam na Zana za Kisasa ili Kukabiliana na Majanga ya Moto

34. Mheshimiwa Spika, katika kuimarisha huduma za Zimamoto na Uokoaji nchini, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limefanikiwa kupata magari matano ya kuzimia moto na yamepelekwa katika mikoa ya Simiyu, Pwani, Katavi na Dar es salaam. Pia Jeshi limefanikiwa kupata boti mbili za uokoaji ambazo zipo katika mkoa wa Dar es salaam. Aidha, juhudi zinaendelea za kuongeza idadi ya Askari na Maafisa ambapo katika mwaka 2013/2014 Jeshi limepata kibali cha kuajiri askari 800 na zoezi la usaili limekamilika.

IV. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MWAKA 2013/2014 NA MALENGO YA MWAKA 2014/2015

MAPATO NA MATUMIZI

35. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ilipangiwa kukusanya mapato ya shilingi 145,024,760,000, hadi kufikia tarehe 31 Machi, 2014, Wizara ilikuwa imekusanya shilingi 101,938,065,028 sawa na asilimia 70.3 ya lengo la mwaka. Katika mwaka 2014/2015, Wizara imelenga kukusanya mapato ya shilingi 156,667,944,771. Mifumo na nguvu zaidi zitaelekezwa katika kuziba mianya ya uvujaji wa mapato hususan katika kuimarisha na kuboresha matumizi ya benki kwa ajili ya kufanya malipo ya huduma zitolewazo na taasisi za Wizara.

36. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2013/2014, Wizara iliidhinishiwa jumla ya shilingi 741,131,771,000 kwa ajili ya bajeti ya matumizi ya kawaida na miradi ya maendeleo. Hadi kufikia tarehe 31 Machi 2014 jumla ya shilingi 497,875,939,929 zilikuwa zimetumika sawa na asilimia 67 ya bajeti ya mwaka mzima, ambapo shilingi 259,015,160,850 zimetumika kulipia mishahara, matumizi mengineyo shilingi 201,308,653,229 na fedha za maendeleo ni shilingi 37,552,125,850. Katika mwaka 2014/2015, Wizara inategemea kutumia shilingi 881,740,291,800 kwa ajili ya matumizi ya kawaida na miradi ya maendeleo.

JESHI LA POLISI

Kuzuia Uhalifu na Ajali za Barabarani

37. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/14, Jeshi la Polisi liliendelea kutekeleza mkakati wa kupunguza uhalifu, ujulikanao kwa kiingereza kama '*Crime Reduction Strategy*'. Katika kutekeleza Mkakati huo, doria, misako na operesheni maalum zimefanyika nchi nzima. Aidha, maofisa, wakaguzi na askari 5,030 walipangwa kuwa Maafisa wa Polisi Jamii (*Community Policing Officers*) katika Tarafa/Majimbo na Kata/Shehia kote nchini hasa maeneo ya vijijini. Mkakati huo pia umeimarisha ushirikiano kati ya Jeshi la Polisi na wananchi na hivyo umesaidia kupunguza kwa vitendo vya uhalifu mkubwa kwa asilimia 4.3 mwaka 2012 na asilimia 1.1 mwaka 2013. Kwa ujumla Jeshi la Polisi liliendelea kutekeleza jukumu lake la kuhakikisha usalama, amani na utulivu vinakuwepo hapa nchini. Katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Polisi litaimarisha doria, misako na operesheni maalum ili kupunguza matishio ya uhalifu, makosa makubwa ya jinai na ajali za barabarani. Pia Jeshi la Polisi litaendelea kujiweka tayari kudumisha amani na utulivu kuelekea kufanyika kwa zoezi la Kura za Maoni ya kupata Katiba mpya, Uchaguzi wa Serikali za Mitaa mwaka 2014 na Uchaguzi Mkuu mwaka 2015.

Polisi Jamii

38. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/14 Jeshi la Polisi liliendelea kuwahamasisha wananchi kutekeleza kwa vitendo dhana ya Polisi Jamii kama mkakati mkuu wa kuzuia uhalifu katika maeneo wanayoishi. Programu za Usalama Wetu Kwanza, Utii wa Sheria Bila Shuruti, Familia Yetu haina Mhalifu na Ulinzi Shirikishi zimeendelea kupata mwitikio chanya kutoka kwa wananchi. Kwa upande wa uanzishwaji wa vikundi vya Ulinzi Shirikishi, jumla ya Vikundi vipya 1,778 vilianzishwa mwaka 2013/14 na hadi sasa jumla ya vikundi 6,798 vimeanzishwa nchi nzima. Ili kuwapata Wakaguzi wa Tarafa, Jeshi la Polisi liliendesha mafunzo maalum ya upandishwaji vyeo kwa wakaguzi 811 na kuajiri askari wapya 3,039. Hatua hizo ziliwezesha Jeshi kuongeza idadi ya askari wanaofanya kazi kama Maofisa wa Polisi Jamii katika ngazi ya Tarafa/Jimbo na Kata/Shehia kutoka askari 3,335 mwaka

2012/13 hadi askari 8,365 mwaka 2013/14. Katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi litaongeza idadi ya askari wanaofanya kazi katika Tarafa na Kata kwa asilimia 50.

Mauaji ya Wanawake, Wazee, Vikongwe Kwa Imani za Kishirikina

39. Mheshimiwa Spika, kumekuwa na wimbi la mauaji ya wanawake hasa katika Mkoa wa Mara. Mauaji ya Wazee na Vikongwe yameendelea katika mikoa ya Mwanza, Shinyanga na Tabora. Katika kipindi cha mwaka 2013/14, takwimu zinaonyesha kuwa jumla ya wanawake 15 wameuwawa katika Mkoa wa Mara hususan wilaya ya Butiama. Aidha, wazee na vikongwe 154 waliuawa katika Mikoa ya Mwanza, Shinyanga na Tabora kutokana na imani za kishirikina. Kati yao, wanaume walikuwa 63 na wanawake 91. Serikali inalaani kwa nguvu zote mauaji ya wanawake, wazee na vikongwe kwa imani za kishirikina katika karne hii ya 21. Katika mwaka 2014/15 Serikali itahakikisha mauaji ya aina hii yanadhibitiwa kwa kufanya yafuatayo:-

- i) Kuendelea kushirikiana na raia wema, Mamlaka za Serikali za Mitaa na taasisi zinazoratibu shughuli za waganga wa jadi, kuwabaini, kuwakamata na kuwafikisha Mahakamani waganga wanaothibitika kupiga ramli za uchochezi na kusababisha mauaji ya wazee na vikongwe
- ii) Kuendelea kushirikiana na raia wema na Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwabaini, kuwakamata na kuwafikisha Mahakamani wahalifu wanaokodishwa kufanya mauaji ya wanawake, wazee na vikongwe
- iii) Kuendelea kutumia taarifa za kiintelijensia kuwabaini, kuwakamata na kuwafikisha Mahakamani wanaotuhumiwa kutoa fedha kwa waganga wa jadi kwa lengo la kuambiwa waliowaua ndugu zao au kupewa mbinu na masharti ya kupata utajiri wa haraka;
- iv) Kuiuimarisha Kamisheni mpya ya Intelijensia ya Jinai kwa kuongeza rasilimali watu na vitendea kazi kuanzia ngazi ya Makao Makuu hadi ngazi ya Kata/Shehia ili kujenga uwezo wa kupata taarifa mapema za uhalifu.

Upelelezi wa Makosa ya Jinai

40. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, ushirikiano wa kiutendaji kati ya Jeshi la Polisi na taasisi zinazounda Jukwaa la Haki Jinai uliendelea kuimarika. Taasisi zinazounda Jukwaa la Haki Jinai ni Jeshi la Polisi, Ofisi ya Mkurugenzi wa Mashtaka, Jeshi la Magereza na Mahakama. Kwa upande wake Jeshi la Polisi liliendelea kuongeza ufanisi katika upelelezi wa makosa ya jinai na hivyo kufanikiwa kuongeza kiwango cha washtakiwa kupatikana na hatia mahakamani kutoka asilimia 11.6 mwaka 2012 hadi asilimia 12.4 mwaka 2013. Katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Polisi litaongeza kasi na ufanisi zaidi katika upelelezi wa kesi za jinai ili kufikia kiwango cha mafanikio ya kesi mahakamani kwa asilimia 15.

Ubadilishanaji wa Taarifa za Wahalifu na Uhalifu

41. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, Jeshi la Polisi lilishiriki katika mafunzo ya pamoja, ubadilishanaji wa taarifa za kiintelijensia na operesheni za kikanda na kimataifa. Jeshi la Polisi pia liliendelea kushirikiana na majeshi mengine ya polisi ya Kanda na Kimataifa katika kuimarisha udhibiti wa makosa yanayovuka mipaka hususan ugaidi, uharamia, biashara ya dawa za kulevywa, biashara haramu ya kusafirisha binadamu, uhamiaji haramu, wizi wa magari, wizi wa kutumia mitandao ya TEHAMA, bidhaa bandia, biashara haramu ya silaha na uchafuzi wa mazingira. Katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi litaendelea kushirikiana na vyombo vya Ulinzi na Usalama ndani na nje ya nchi kwa lengo la kuzuia uhalifu unaovuka mipaka usitokee ndani ya ardhi ya Tanzania.

Migogoro ya Ardhi

42. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha mwaka 2013/14 kumekuwepo na migogoro mbalimbali ya ardhi baina ya wakulima na wafugaji, wakulima wakitaka kumiliki ardhi kwa ajili ya kilimo cha mazao ya chakula au biashara wakati wafugaji nao wakiitaka ardhi hiyo hiyo kulishia mifugo yao. Migogoro hiyo ilitokea katika maeneo ya Hanang, Kiteto, Mvomero, Kondoa, Singida na Mbeya. Migogoro hii imesababisha mapigano baina ya makundi hayo na kusababisha watu 47 kujeruhiwa

na 16 kuuwawa. Aidha, migogoro hii ilisababisha vifo vya watu watano na majeruhi 20 mwaka 2012/13 na ilitokea katika mikoa ya Tanga, Pwani, Mbeya, Morogoro na Arusha. Katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi litaendelea kushirikiana na Mamlaka za Serikali za Mitaa na Serikali Kuu ili kuzuia mauaji, majeruhi na uharibifu wa mali unaosababishwa na migogoro ya ardhi.

Operesheni za Polisi

43. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2013/14 Jeshi la Polisi liliendelea kufanya operesheni katika maeneo mbalimbali ya nchi kwa lengo la kudhibiti wahalifu na uhalifu uliosababisha hofu kwa wananchi. Operesheni hizo zilifanyika kwenye Hifadhi za Taifa, mbuga za wanyama na katika mikoa ya Geita, Kagera na Kigoma. Katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi litaendeleza operesheni za nchi kavu, angani na majini kwa lengo la kudumisha amani na utulivu nchini.

Ulinzi wa Amani Nje ya Nchi

44. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/14 Jeshi la Polisi liliendelea kutoa mchango wake katika Operesheni za Ulinzi wa Amani (*Peace Keeping Missions*) nje ya nchi. Jeshi la Polisi lilichangia jumla ya askari 192 walioshiriki ulinzi wa amani katika nchi ya Sudan (181), Sudan Kusini (5) na Lebanon (6). Ushiriki endelevu wa askari polisi wetu katika kazi za ulinzi wa amani nje ya nchi ni ishara na ushahidi kwamba askari polisi wetu wanao weledi na nidhamu inayokidhi viwango vya kitaifa na kimataifa. Katika mwaka 2014/15, Jeshi la Polisi litaendelea kuwaruhusu Maafisa, Wakaguzi na askari kufanya mitihani maalum inayowawezesha kushiriki katika Operesheni za Ulinzi wa Amani ndani na nje ya nchi.

Ajira, Mafunzo na Upandishwaji Vyeo

45. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, jumla ya askari polisi wapya 3,090 walijirikiwa na askari polisi 916 wa vyeo mbalimbali walipandishwa vyeo. Katika mwaka huu askari 23,289 walishiriki mafunzo mbalimbali ya kuwajengea uwezo ndani ya nchi na askari 207 walipata mafunzo ya nje ya nchi. Aidha, Inspekta

Jenerali wa Polisi aliwahamisha Maafisa, Wakaguzi na askari 1,484 kwa lengo la kuongeza ufanisi wa utendaji katika komandi za Jeshi la Polisi nchini na kuziba nafasi zilizoachwa wazi kutokana na sababu mbalimbali hususan kustaafu, kuacha kazi, kwenda nje ya nchi kushiriki katika Ulinzi wa Amani na kufariki dunia. Katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Polisi litaajiri askari wapya 3,000 na kuwapandisha vyeo askari 3,959 wa vyeo mbalimbali.

Mahitaji ya Vitendea Kazi na Makazi Kwa Askari Polisi

46. Mheshimiwa Spika, idadi ya watu na mahitaji ya huduma ya usalama wa raia na mali zao yanazidi kuongezeka kila mwaka. Wakati hali ikiwa hivyo, Jeshi la Polisi linakabiliwa na changamoto mbalimbali ikiwa ni pamoja na uchache wa vitendea kazi hasa vyombo vya usafiri. Jeshi linakabiliwa pia na uchache na uchakavu wa ofisi na makazi ya askari hivyo kuathiri ubora wa huduma za polisi katika maeneo mengi nchini. Ili kukabiliana na changamoto ya uchache wa miundombinu ya makazi, mwaka 2013/14 Serikali iliridhia kuanzishwa kwa Shirika la Uzalishaji Mali la Jeshi la Polisi (*Tanzania Police Force Corporation Sole*). Aidha, Serikali imelenga kuliwezesha jeshi la polisi ili kuimarisha doria, misako, upelelezi na operesheni maalum za kubaini, kuzuia na kutanzua uhalifu nchini. Katika mwaka 2014/15 Serikali itanunua magari na vitendea kazi kwa ajili ya jeshi la Polisi na kuanza ujenzi wa nyumba 330 za askari eneo la Kunduchi na nyumba 20 za maafisa wa ngazi za juu eneo la Mikocheni mkoani Dar es salaam.

Usimamizi wa Nidhamu za Askari

47. Mheshimiwa Spika, hatua za kinidhamu ziliendelea kuchukuliwa kwa maafisa, wakaguzi na askari polisi waliobainika kujihusisha na vitendo vya ukiukwaji wa maadili mema ya Jeshi la Polisi. Katika mwaka 2013/2014, jumla ya Maafisa 6 walisimamishwa kazi na wengine 18 wameandikiwa barua za kutakiwa kujieleza kwa nini wasichukuliwe hatua za kinidhamu. Jumla ya askari 152 wa vyeo mbalimbali walifukuzwa kazi baada ya kupatikana na hatia ya makosa ya utovu wa nidhamu na kati yao askari 18 wamefikishwa mahakamani kujibu mashtaka ya jinai dhidi yao. Katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Polisi litaongeza upekuzi kwa askari wake na kwa

vijana wanaoomba kujiunga na Jeshi ili kuwa na askari wenye nidhamu ya hali ya juu na moyo wa dhati wa kulitumikia Jeshi na Taifa kwa ujumla.

Sifa na Zawadi kwa Askari

48. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Polisi liliendelea kutoa sifa na zawadi kwa askari waliotekeleza majukumu yao kwa umahiri mkubwa. Katika mwaka 2013/14 jumla ya askari 91 walitunukiwa sifa na zawadi mbalimbali. Kiasi cha shilingi milioni 51.3 zilitumika kuwazawadia askari hao kutoka Komandi zifuatazo: Kilimanjaro (3), Temeke (8), Dodoma (5), Singida (3), Shinyanga (3), Tabora (2), Mwanza (10), Geita (3), Mbeya (4), Kigoma (1), Mtwara (2), Mara (2), Iringa (3), Njombe (2), Tanga (3), Ruvuma (3), Morogoro (2), Pwani (4), Kagera (2), Simiyu (3), Rukwa (2), Lindi (1), Manyara (2), Kikosi cha Ujenzi (2), Viwanja vya Ndege (1) na Makao Makuu ya Polisi Dar es Salaam (14). Katika mwaka 2014/2015, Jeshi la Polisi litaendelea kuwatambua maafisa, wakaguzi, askari na watumishi raia wanaotekeleza majukumu yao kwa ufanisi mkubwa na kuwatunukia sifa na zawadi stahiki.

Miradi ya Maendeleo

49. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, Jeshi la Polisi liliendeleza ujenzi wa jengo la Makao Makuu ya Idara ya Upelelezi Dar es Salaam. Katika mwaka 2014/15 Jeshi la Polisi litanunua vyombo vya usafiri kwa ajili ya kuimarisha doria na operesheni za kipolisi na redio za mawasiliano za digitali (*digital mobile radio*). Pia Jeshi la Polisi litaendeleza ujenzi wa Makao Makuu ya Idara ya Upelelezi Dar es salaam, ujenzi wa nyumba kwa ajili ya makazi ya askari katika mikoa ya Mara (24), Mwanza (24), Kagera (12), Njombe (12) na ujenzi wa kituo cha polisi Vikokotoni - Unguja. Mikoa minane (Tanga, Mbeya, Mjini Magharibi, Kusini Pemba, Pwani, Mtwara, Morogoro, na Ruvuma) itaunganishwa na mkongo wa Taifa ili kuimarisha mawasiliano ya kimtandao katika Jeshi la Polisi. Aidha, Jeshi la Polisi litaendelea kutekeleza mradi wa kupambana na rushwa unaofadhiliwa na Shirika la Maendeleo la Uingereza (DFID).

JESHI LA MAGEREZA

50. Mheshimiwa Spika, jukumu la msingi la Jeshi la Magereza ni kuwahifadhi wafungwa na mahabusu wa aina zote pamoja na kuwarekebisha tabia kwa wale waliohukumiwa vifungo kwa mujibu wa Sheria. Aidha, urekebishaji wa tabia za wafungwa unafanyika kupitia programu za mafunzo kwa njia ya vitendo katika miradi ya kilimo, viwanda vidogo vidogo na ujenzi. Aidha, mafunzo ya stadi mbalimbali hufanyika katika Chuo cha Ufundi Magereza Ruanda-Mbeya na Gereza la Vijana Wami. Vile vile, ushauri nasaha hutolewa kwa wafungwa kwa kutumia Walimu wa Dini na Maafisa Ustawi wa Jamii.

Usafirishaji wa Mahabusu Kwenda Mahakamani na Kurudi Magerezani

51. Mheshimiwa Spika, jukumu la kuwasindikiza mahabusu kwenda mahakamani na kurudi Gerezani linaendelea katika Mkoa ya Dar es Salaam, Pwani, Arusha na katika baadhi ya Wilaya za Mkoa wa Dodoma. Utaratibu huu umeonesha mafanikio makubwa katika suala zima la kupunguza msongamano wa mahabusu Magerezani kwa sababu mahabusu wote hufikishwa mahakamani kwa tarehe walizopangiwa ambapo wengine huachiliwa kwa dhamana au kesi zao kufutwa na nyingine kumalizika kwa mujibu wa Sheria. Katika mwaka 2014/2015, lengo likiwa kuendelea na utaratibu huu katika Wilaya zilizosalia za Mkoa wa Dodoma na kuanza Mkoa wa Mwanza. Aidha, kwa mwaka 2014/2015 Jeshi la Magereza linatarajia kununua magari 8 (mabasi makubwa 2, mabasi madogo 2 na magari madogo 4 aina ya *Station Wagon*) kwa ajili ya shughuli za utawala.

Programu za Urekebishaji wa Wafungwa

52. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Magereza limeendelea kutekeleza programu za urekebishaji wa wafungwa magerezani kwa kuwapa stadi katika kilimo. Aidha, matrekta ya vituo vya Ngwala, Ludewa, Wazo Hill, Nachingwea na Kilimo Urambo yalifanyiwa matengenezo makubwa. Malengo kwa mwaka 2014/2015 ni kuendelea kuyafanyia matengenezo matrekta yaliyopo pamoja na zana zake.

53. Mheshimiwa Spika, katika kuimarisha shughuli za viwanda vidogo vidogo magerezani, Jeshi limekamilisha kufunga mashine nne (4) katika Kiwanda cha kukamua mawese na mise katika Kambi ya Kimbiji – Dar es Salaam. Pia zimenunuliwa mashine kumi na tatu (13) za aina mbalimbali kwa ajili ya viwanda vya Seremala na Karakana Ukonga. Mashine hizi zitaongeza kasi ya uzalishaji na pia kutekeleza kwa vitendo sera ya urekebishaji wa wafungwa. Katika mwaka wa fedha 2014/2015 Jeshi la Magereza linatarajia kuendelea na shughuli za uzalishaji mali baada ya kazi ya ufungaji wa mashine mpya za aina mbalimbali kukamilika katika viwanda vya Ushonaji, Uhunzi na Samani katika Magereza ya Ukonga, Arusha, Butimba na Uyui.

54. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2013/2014 Jeshi la Magereza liliendelea na jukumu la urekebishaji wa wafungwa kupitia ufugaji wa ng'ombe wa nyama 8,328 na ngombe wa maziwa 2,407 pamoja na mifugo mingine ambayo ni mbuzi, kondoo, nguruwe, sungura, kuku wa mayai na bata weupe. Huduma mbalimbali za mifugo ziliboreshwa kama vile chanjo na dawa za tiba na huduma za kuogeshea mifugo kwenye Magereza yote yaliyo na mifugo. Aidha, huduma za uhamilishaji wa mifugo ziliendelea kuboreshwa kwenye Magereza ya Ubena – Pwani, Kingolwira na Mbigiri – Morogoro, King'ang'a – Dodoma, Mugumu – Mara, Kitengule - Kagera, Kilimo Urambo – Tabora na Gereza Arusha. Mwaka 2014/2015, Jeshi la Magereza linatarajia kuhudumia jumla ya Ng'ombe wa nyama 8,800 na Ng'ombe wa maziwa 2,700, Mbuzi 3,000, Kondoo 450 pamoja na wanyama wengine wadogo wadogo kwa kununua chanjo na dawa za kutosha na kuboresha mashamba ya malisho.

Uboreshaji wa Mfumo wa Taarifa za Uendeshaji Shughuli za Wafungwa na Mahabusu

55. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa awamu ya pili ya Mradi wa Mfumo wa Taarifa za Uendeshaji Shughuli za Wafungwa kwa njia ya Mtandao wa Kompyuta (*Offenders Management Information System*) ulianza baada ya awamu ya kwanza kukamilika. Utekelezaji huo ulihusisha kazi za uwekaji wa miundombinu (*Network*

Infrastructure) katika Magereza ya Butimba, Uyui, Ofisi ya Magereza Mkoa Mwanza na Tabora. Aidha, kazi hiyo ilitakiwa iendelee kufanyika katika Ofisi ya Mkoa Dodoma, Gereza Kuu Isanga na Msalato lakini haikufanyika kutokana na ufinyu wa bajeti. Utekelezaji wa mradi huu utaendelezwa katika Mikoa yote nchini kwa awamu kadri fedha zitakavyopatikana.

Uimarishaji wa Magereza Makongwe Yenye Ulinzi Mkali (*Maximum Security Prisons*)

56. Mheshimiwa Spika, ukarabati na uboreshaji wa majengo na miundombinu ya Magereza yenye Ulinzi Mkali umefanyika na unaendelea katika Gereza la Butimba Sehemu ya Wanawake, kiwanda na mahabusu. Aidha, kazi ya ukarabati wa majengo na miundombinu utaendelea chini ya Mpango wa Maboresho ya Sekta ya Sheria nchini katika Sehemu ya Wanawake katika Magereza ya Ruanda - Mbeya, Musoma – Mara, Isanga – Dodoma, Karanga – Moshi na Lilungu – Mtwara. Katika mwaka wa fedha 2014/2015, ukarabati wa majengo na miundombinu utaendelea katika Magereza ya Segerea – Dar es Salaam, Isanga – Dodoma, Lilungu – Mtwara, Karanga – Kilimanjaro na Butimba – Mwanza.

Upanuzi, Ukamilishaji, Ukarabati na Ujenzi wa mabweni ya wafungwa.

57. Mheshimiwa Spika, kazi ya ujenzi wa bweni moja la wafungwa kwa ajili ya Gereza la Wilaya Chato – Geita umekamilika. Katika mwaka wa fedha 2014/2015, lengo ni kuendeleza ujenzi wa jiko na bweni moja la wafungwa katika Gereza Segerea – Dar es Salaam na kukamilisha ujenzi wa Gereza Maalum Isanga na Vilevile kukamilisha ujenzi wa Hospitali iliyopo Gereza Segerea. Kukamilika kwa jengo hili kutasaidia kutoa huduma ya kulaza wagonjwa 110 kwa wakati mmoja watakapewa rufaa kutoka Zahanati za Magereza zilizopo nchini kote.

Ukamilishaji Ukarabati na Ujenzi wa nyumba za askari na ofisi

58. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2013/2014 Jeshi la Magereza limeendelea wa ujenzi wa Ofisi ya Mkuu wa Magereza Mkoa Singida. Aidha, Jeshi linaendelea na ukamilishaji wa ujenzi wa nyumba zilizojengwa kwa njia ya ubunifu katika Magereza ya Ngara - Kagera, Kasulu - Kigoma, King'ang'a - Dodoma, Mwanga - Kilimanjaro, Masasi - Mtwara, Ngudu - Mwanza, Kanegele - Shinyanga, Arusha, Nzega - Tabora pamoja na Kambi Bugorola – Ukerewe Mwanza. Aidha, ukarabati wa nyumba tatu zilizoezuliwa na upepo Gereza Kongwa - Dodoma pamoja na ukarabati wa nyumba mbili zilizoungua moto Gereza Ukonga – Dar es Salaam na nyumba moja Gereza Kihonda - Morogoro ulifanyika. Katika mwaka wa fedha 2014/2015, Jeshi litaendelea na ukamilishaji wa ujenzi wa nyumba 24 za kuishi askari kwenye Magereza ya Shinyanga, Karanga – Kilimanjaro, Butimba – Mwanza, Mahabusu Mugumu – Mara, Kihonda – Morogoro, Kasungamile – Geita, Kiomboi – Singida, Korogwe – Tanga, Musoma – Mara, Muleba – Kagera, Ngwala – Mbeya, Mkuza – Pwani, Kahama – Shinyanga na Kambi Mkoka - Dodoma.

Uimarishaji wa Mifumo ya Maji Safi na Maji taka

59. Mheshimiwa Spika, Baadhi ya Magereza nchini yanakabiliwa na tatizo la ukosefu wa maji na uchakavu wa miundo mbinu ya maji safi na maji taka ambayo pia yanaelemewa na tatizo kubwa la msongamano wa wafungwa. Katika mwaka wa fedha 2013/2014, kazi ya ujenzi wa miundombinu ya majitaka katika Gereza Isanga, Mpwapwa – Dodoma na Namajani - Mtwara uliendelea. Vile vile, ujenzi wa mfumo wa majisafi ulifanyika katika Magereza ya Kwitanga - Kigoma, Kambi Mkoka - Dodoma, Kingolwira- Morogoro na katika eneo linalojengwa Gereza la Wilaya Ruangwa - Lindi. Katika mwaka 2014/2015, lengo ni kukamilisha ujenzi wa mifumo ya majisafi na majitaka katika Magereza hayo.

Kilimo cha Umwagiliaji

60. Mheshimiwa Spika, ili kuepuka kilimo cha kutegemea mvua, kwa mwaka 2013/2014, Jeshi la Magereza lilianza ujenzi wa miundombinu ya kilimo cha umwagiliaji katika Gereza Idete – Morogoro. Kazi ya ujenzi wa mfereji imekamilika kwa asilimia 25. Aidha, maandalizi ya ujenzi wa mfereji mkuu yamefanyika kwa kusafisha eneo la mita 1,940 kati ya mita 2,425 za mfereji huo. Jeshi litaendelea kukamilisha ujenzi wa mradi huo kadri fedha zitakavyopatikana. Katika mwaka 2014/2015, Jeshi linakusudia kuendeleza kilimo cha umwagiliaji katika maeneo mengine yenye fursa ya umwagiliaji kama vile Gereza Kitengule – Kagera.

Shirika la Magereza

61. Mheshimiwa Spika, Shirika la Magereza limeendelea na uzalishaji wa bidhaa zitokanazo na viwanda vidogo vidogo kwa kutengeneza samani za ofisi na bidhaa za ngozi kwa ajili ya Taasisi na Idara za Serikali na watu binafsi. Kwa upande wa Kilimo, eneo la ekari 4,800 limelimwa kwa matarajio ni kuvuna tani 6,480 za mazao mbalimbali. Aidha, Shirika kupitia Kikosi cha Ujenzi cha Jeshi la Magereza limeendelea kufanya kazi mbalimbali za ujenzi wa majengo ya Taasisi za Serikali na watu binafsi zikiwemo za Ujenzi wa jengo la kuhifadhi vifaa na uzio wa kuzunguka jengo hilo lililopo Polisi Kilwa Road na ukarabati wa baadhi ya majengo yaliyopo katika eneo la Bunge – Dodoma na utengenezaji wa samani katika ofisi za Wabunge nchi nzima. Matarajio ya mwaka 2014/2015 ni kuongeza shughuli za uzalishaji kwa kuingia ubia na wawekezaji wa ndani na nje ya nchi ili kupata mtaji wa kutosha kuweza kukidhi soko la bidhaa zitokanazo na kilimo, mifugo, samani za ofisi, samani za nyumbani, bidhaa za ngozi na shughuli za ujenzi ambazo zinaendelea kupanuka.

Matumizi ya Nishati Mbadala Magerezani

62. Mheshimiwa Spika, katika kukabiliana na changamoto zinazotokana na matumizi makubwa ya kuni Magerezani na hivyo kuweko na tishio la uharibifu wa mazingira, Jeshi la Magereza limeendelea kuchukua hatua za kuanza matumizi ya

gesi itokanayo na tungamotaka (*Biogas*) na makaa ya mawe kama nishati mbadala kwa ajili ya kupikia chakula cha wafungwa Magerezani. Aidha, Gesi itokanayo na tungamotaka inaendelea kutumika katika Gereza Ukonga na makaa ya mawe katika Magereza ya Songwe, Tukuyu na Ruanda mkoani Mbeya. Kwa sasa, Jeshi lipo katika mchakato wa kutumia majiko yanayotumia kuni kidogo ambayo yameanza kutumika katika Gereza Karanga na Mwanga mkoani Kilimanjaro, Kibondo, Bangwe mkoani Kigoma na Sumbawanga mkoani Rukwa. Matarajio ni kueneza matumizi ya nishati hii katika Magereza mengine yenye matumizi makubwa ya kuni kadri uwezo wa fedha utakavyoruhusu.

Utunzaji na Hifadhi ya Mazingira

63. Mheshimiwa Spika, utunzaji wa mazingira ni miongoni mwa shughuli za kila siku za Jeshi la Magereza. Shughuli za kuandaa vitalu vya miche na upandaji miti zinaenda sambamba na maandalizi ya msimu wa kilimo kwa kila kituo. Katika kuadhimisha siku ya upandaji miti kitaifa tarehe 1 Aprili, 2014, jumla ya miti 220,540 ilipandwa katika Magereza yote nchini. Aidha, Mradi wa Hifadhi ya Mazingira na Upandaji miti ambao unatekelezwa na Jeshi la Magereza kwa ufadhili wa *Tanzania Forest Fund* katika Magereza ya Mgagao, Isupilo – Iringa, Kambi Ihanga – Njombe na Mkwaya – Ruvuma una jumla ya miti 800,000. Magereza mengine nchini yameendelea kupanda miti kwenye maeneo yaliyotengwa kwa ajili hiyo. Katika mwaka 2014/15 lengo litakuwa kuendeleza zaidi juhudi za upandaji miti kwa nia ya kuhifadhi mazingira.

HUDUMA KWA JAMII

64. Mheshimiwa Spika, Idara ya Probesheni na Huduma kwa Jamii ambayo inasimamia utekelezaji wa Adhabu Mbadala wa Kifungo gerezani hivi sasa inatekeleza Programu hiyo kwenye wilaya 45 za Mikoa 18 nchini ambayo ni Arusha, Dar es Salaam, Dodoma, Iringa, Kilimanjaro, Mara, Mbeya, Tanga, Singida, Mtwara, Mwanza, Ruvuma, Shinyanga, Kagera, Pwani, Morogoro, Njombe na Geita. Katika kipindi cha Julai, 2013 mpaka Aprili, 2014 jumla ya wafungwa 1,118 wamenufaika

na Programu hiyo ambapo wanaume ni 976 na wanawake ni 142. Wafungwa hao hutumikia vifungo vyao nje ya magereza kwa kufanya kazi za huduma za kijamii katika taasisi za umma na hivyo kupunguza gharama za uendeshaji katika magereza, taasisi wanazofanya kazi na kuimarisha uzingatiaji wa Haki za Binadamu. Wizara katika mwaka wa fedha 2014/2015 inatarajia kuongeza Mikoa mingine mitatu na hivyo kufikia 21 ili kuendelea kupanua wigo wa matumizi ya adhabu mbadala nchini.

IDARA YA UHAMIAJI

65. Mheshimiwa Spika, Idara ya Uhamiaji ina jukumu la kuwezesha na kudhibiti uingiaji, utokaji na ukaaji wa wageni, na pia kuwawezesha raia wa Tanzania kupata hati za kusafiria. Aidha, Idara hii ndio inayoratibu mchakato wa maombi ya uraia kwa wageni wanaoomba uraia wa Tanzania.

Hali ya Ulinzi na Usalama Mipakani, Misako na Doria

66. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha Julai hadi Machi, 2014 Idara iliendelea kutoa huduma kwenye mipaka kwa wageni wanaoingia na kutoka nchini. Katika kipindi hicho, jumla ya wageni na raia 930,188 waliingia na wengine 914,710 walitoka. Aidha, katika kipindi hiki Idara ya Uhamiaji iliendelea kufanya doria na misako yenye lengo la kudhibiti wahamiaji haramu nchini ambapo jumla ya watuhumiwa wa uhamiaji haramu 5,576 walikamatwa na kuchukuliwa hatua mbalimbali za kisheria ikilinganishwa na wahamiaji haramu 2,319 waliokamatwa katika kipindi kama hiki mwaka jana.

Vibali Mbalimbali Vilivyotolewa kwa Wageni

67. Mheshimiwa Spika, Idara imetoa vibali kwa wageni wawekezaji, wageni waliopata ajira katika makampuni na wageni wengine walioingia nchini kwa malengo mbalimbali. Jumla ya wageni 13,228 walipewa hati za ukaazi kwa mchanganuo ufuatao; daraja "A" 1,899, daraja "B" 7,037, daraja "C" 2,571, hati za ufuasi 297 na hati za msamaha 2,132.

Hati za Safari

68. Mheshimiwa Spika, Idara imetoa jumla ya hati za safari 39,159 kwa Watanzania waliotaka kusafiri nje ya nchi kwa madhumuni mbalimbali. Kati ya hati hizo 37,727 ni za kawaida, 1,085 za Afrika Mashariki, 249 za Kibalozi na 98 za Kiutumishi. Aidha, kukua kwa hali ya utandawazi kumesababisha kubadilika kwa teknolojia ya udhibiti wa pasipoti na hati nyingine za safari. Ili kukabiliana na changamoto hiyo, Idara imekamilisha upembuzi yakinifu wa mfumo wa Ki-electroniki wa Uhamiaji Mtandao (e – immigration) ambapo huduma za uhamiaji kama vile utoaji wa hati za safari, vibali vya ukaazi na visa zitatolewa ki-elektroniki.

Wageni Waliopatiwa Uraia wa Tanzania

69. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha Julai 2013 hadi Machi, 2014 wageni 113 walipatiwa uraia. Wageni hao ni kutoka India (53), Pakistani (17), Kenya (12), Somalia (2), Uingereza (4), Polandi (1), Italia (1), Irani (2), Rwanda (1), Msumbiji (1), Ubeligiji (1), Uganda (2), Yemeni (3), Burundi (3), Lebanon (3), Misri (1), China (2), Kolombia (1), Lativia (1), DRC Kongo (1) na Ufilipino (1). Wizara ya Mambo ya Ndani ya nchi ipo katika hatua za mwisho za kukamilisha uandaaji wa Sera ya Uhamiaji na Uraia ili kushughulikia masuala ya uhamiaji na uraia nchini kwa ufanisi zaidi.

Watanzania waliopatiwa Uraia wa Mataifa Mengine na Waliorudishwa Nchini

70. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha Julai 2013 hadi Machi, 2014 Watanzania 35 waliukana uraia wa Tanzania kwa sababu mbalimbali na kupata uraia wa Mataifa mengine kama ifuatavyo; Ujerumani (6), Denmark (6), Bulgaria (1), Namibia (6), Norway (9), Botswana (1), Afrika Kusini (1), Marekani (1), Austria (1), na Uingereza (3), hivyo kupoteza haki ya kuwa raia wa Tanzania kwa mujibu wa sheria ya Uraia Na.6 ya mwaka 1995. Aidha katika kipindi hiki watanzania watoro (*stowaways*) 605 walirudishwa nchini toka nchi mbalimbali hususani kusini mwa Afrika.

Vyombo vya Usafiri

71. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2013/2014, Idara imenunua magari 15. Katika mwaka 2014/2015 Idara ya Uhamiaji inatarajia kununua magari 12, lori 1 na boti ndogo 2. Vyombo hivi vya usafiri vitasaidia shughuli za misako na doria dhidi ya wahamiaji haramu katika sehemu mbalimbali nchini zikiwemo zile za mipakani.

Majengo ya Ofisi

72. Mheshimiwa Spika, Idara imekamilisha ujenzi wa ofisi ya Uhamiaji Mkoa wa Ruvuma. Aidha, ujenzi wa ofisi za Uhamiaji katika Mikoa ya Manyara, Pwani, Singida na Lindi unaendelea. Katika mwaka 2014/2015, Idara inatarajia kuanza ujenzi wa ofisi katika Mikoa ya Mtwara, Geita, Ileje mkoani Mbeya na Kituo cha Kirongwe wilayani Rorya mkoani Mara.

Makazi ya Askari

73. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2013/2014, Idara imenunua nyumba za makazi ya askari katika Mikoa ya Ruvuma na Wilayani Ifakara mkoani Morogoro. Idara imekamilisha ukarabati wa nyumba za makazi mkoa wa Dodoma na kituo cha Borogonja mkoani Mara. Aidha, ujenzi wa nyumba tano za Makamishna wa Uhamiaji unaendelea Mtoni Kijichi – Dar es Salaam pamoja na nyumba za maafisa katika Mikoa ya Ruvuma, Kigoma na Mwanza. Katika mwaka 2014/2015, Idara itanza ujenzi wa nyumba za askari huko Kisongo mkoani Arusha.

JESHI LA ZIMAMOTO NA UOKOAJI

Ukaguzi wa tahadhari na kinga dhidi ya moto na majanga mengine

74. Mheshimiwa Spika, moja ya jukumu la msingi la Jeshi la Zimamoto na Uokoaji ni kufanya ukaguzi wa tahadhari na kinga dhidi ya moto nchi nzima. Zoezi hilo huenda sambamba na ukusanyaji wa maduhuli ya Serikali. Katika mwaka 2013/14 mpaka kufikia mwezi Machi, 2014 Jeshi lilikagua jumla ya maeneo 28,877

(Ufafanuzi umeonyeshwa katika **Jedwali Na.4**). Katika kipindi hicho kiasi cha maduhuli ya Serikali kilichokusanywa kilikuwa shilingi 16,358,878,000. Katika mwaka wa fedha 2014/15 Jeshi linataraji kukagua maeneo 60,500 nchi nzima. Aidha, Jeshi linatarajia kukusanya kiasi cha shilingi 35,380,963,000 kutokana na ukaguzi wa magari na majengo.

Matukio ya moto na majanga mengine

75. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limeendelea kutekeleza majukumu yake ya msingi hususan kupambana na majanga ya moto pamoja na kufanya maokozi mbalimbali. Mpaka kufikia mwezi Machi, 2014, Jeshi limeshiriki kuzima moto katika matukio 784 nchi nzima. Aidha, Jeshi limefanya maokozi 205 katika maeneo mbalimbali nchini ikiwemo uokoaji katika Ofisi za Shirika la Umeme Tanzania (TANESCO) - Ubungo, jengo la Ex-telecom lililopo mtaa wa Samora na maokozi katika jengo lililoporomoka katika mtaa wa Indira Gandhi (Kisutu). Pia Jeshi limefanya maokozi katika maeneo mbalimbali yaliyokumbwa na mafuriko jijini Dar es salaam na katika mikoa mbalimbali nchini.

Mafunzo

76. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limeendelea na juhudi za kuwapatia askari na Maafisa wake mafunzo kwa lengo la kuboresha utendaji katika majukumu yake. Katika mwaka 2013/14 watumishi askari na raia 92 wamepatiwa mafunzo katika maeneo mbalimbali ikiwemo mafunzo ya kupambana na moto wa ndege (*Aircraft Fire Fighting Techniques*) (askari 21), mafunzo ya huduma ya kwanza (askari 42) yanayotolewa na wataalamu kutoka nchini Ujerumani, mafunzo ya kuogelea (askari 11) na mafunzo ya kusoma ramani (askari 8), mafunzo ya muda mfupi nje ya nchi (9), mafunzo ya muda mrefu nje ya nchi (1). Pia watumishi raia 13 wamepatiwa mafunzo ya muda mrefu ndani ya nchi ikiwemo shahada ya uzamili (4), shahada (2) na stahada (7). Katika mwaka 2014/2015 Jeshi la Zimamoto na Uokoaji litaendelea kutoa mafunzo zaidi kwa askari na watumishi ili kuliimarisha kiuwezo.

Elimu kwa Umma

77. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2013/2014 Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limeendelea kutoa elimu kwa umma juu ya namna ya kukabiliana na majanga mbalimbali ya moto kupitia vyombo mbalimbali vya habari ikiwemo televisheni, redio, magazeti na matangazo mbalimbali yanayotangazwa kupitia magari ya Zimamoto na Uokoaji. Katika mwaka 2014/2015 Jeshi litaendelea kutoa elimu zaidi kwa umma hali ambayo itasaidia kupungua kwa majanga ya moto nchini.

Ukarabati na Ujenzi wa Majengo ya Ofisi na Vituo vya Zimamoto

78. Mheshimiwa Spika, ili kuimarisha huduma za zimamoto na uokoaji nchini, Jeshi limeendelea kuvifanyia ukarabati na vilevile kujenga vituo vipya vya Zimamoto na Uokoaji. Katika kusogeza huduma kwa wananchi, mwaka 2013/2014 Jeshi limefungua vituo vipya katika maeneo ya Mwenge Jijini Dar es Salaam na Monduli Mkoani Arusha. Katika mwaka 2014/15 Jeshi litaendelea na ujenzi na ukarabati wa ofisi na vituo vya zimamoto vilivyopo katika Mikoa mbalimbali nchini.

Ununuzi wa vitendea kazi

79. Mheshimiwa Spika, moja ya changamoto kubwa zinazolikabili Jeshi la Zimamoto na Uokoaji ni pamoja na upungufu mkubwa wa vitendea kazi ikiwemo magari na vifaa vya kuzimia moto na maokozi. Katika mwaka 2014/2015 Jeshi linataraji kununua pikipiki kwa ajili ya ukaguzi, vifaa vya kuzimia moto, vifaa vya maokozi na madawa ya kuzimia moto.

MAMLAKA YA VITAMBULISHO VYA TAIFA

80. Mheshimiwa Spika, Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa katika mwaka 2013/2014 imeongeza vifaa vya usajili 280 "mobile enrolment Unit" (MEU); imekamilisha ujenzi wa kituo cha muda cha kuingiza taarifa na kutunza kumbukumbu; imeanza mchakato wa awali wa ujenzi wa kituo kikuu cha utunzaji wa kumbukumbu na kituo cha uokozi wakati wa majanga (*Disaster Recovery Site*)

pamoja na vituo kumi na tatu (13) vya usajili vya Wilaya ujenzi huu utafanywa kwa fedha za mkopo wa masharti nafuu kutoka Serikali ya Korea.

81. Mheshimiwa Spika, Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa katika mwaka 2014/2015 inatarajia kuendelea na zoezi la usajili na utambuzi wa watu na hatimaye kutoa Vitambulisho vya Taifa katika Mikoa na Wilaya za Tanzania Bara na Zanzibar. Aidha, kuongezeka vifaa vya usajili hadi kufikia 5,000 na kununua magari ishirini. Vilevile kuajiri watumishi wapya sitini na nne na kuanza ujenzi na kuimarisha ofisi za usajili katika Wilaya mbalimbali hapa nchini. Kujenga mfumo wa mawasiliano kati ya ofisi za Wilaya na Makao Makuu na kuendelea na upanuzi wa jengo la Makao Makuu (*ID Management Centre*).

HUDUMA KWA WAKIMBIZI

82. Mheshimiwa Spika, Nchi yetu inaendelea kuhifadhi wakimbizi kutoka nchi mbalimbali za ukanda wa Maziwa Makuu ambazo ni Burundi na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC). Aidha, idadi ya wakimbizi hao imekuwa inapungua mwaka hadi mwaka kutokana na kuimarika kwa amani na utulivu katika nchi hizo. Wizara kwa kushirikiana na Shirika la Kuhudumia Wakimbizi Duniani (UNHCR) na kwa msaada wa Jumuiya ya Kimataifa, imeweza kuchukua hatua kadhaa za kuwarudisha baadhi ya wakimbizi kwenye nchi zao za asili; kuwahamishia wakimbizi kwenye nchi ya tatu, kama vile Marekani, Sweden, Norway n.k. ambako zaidi ya wakimbizi 15,000 wamehamishiwa nchini Marekani katika kipindi cha miaka mitano iliyopita.

83. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2014/2015 Serikali kwa kushirikiana na Serikali ya Marekani itanza kutekeleza Mpango Maalum wa kuwahamishia nchini Marekani wakimbizi wenye asili ya DRC na Burundi wapatao 32,000 baada ya kusaini Mkataba na Mashirika ya UNHCR na IOM. Mpango huu utatekelezwa kwa kipindi cha miaka mitano. Aidha, katika mwaka 2013/2014 Serikali kupitia Wizara yangu ilitoa uraia kwa wakimbizi wa Kisomali 1,514 wenye asili ya kibantu waliokuwa wanaishi katika makazi ya Chogo wilayani Handeni mkoani Tanga. Kwa

kuzingatia uamuzi huo, makazi hayo yamefungwa rasmi mwezi Februari, 2014 na wakimbizi wapatao 150 ambao wamebaki katika eneo hilo wataendelea kuishi hapo kwa mujibu wa Sheria ya Wakimbizi ya mwaka 1998. Mpaka tarehe 31 Machi, 2014, idadi ya wakimbizi ambao wanahifadhiwa nchini ilikuwa 97,783 ukilinganisha na wakimbizi 101,183 waliokuwepo nchini tarehe 31 Machi, 2013.

84. Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa Sheria ya Wakimbizi ya mwaka 1998, wakimbizi wanapaswa kuishi katika maeneo maalum yaliyotengwa kwa ajili yao na hivyo Serikali katika mwaka ujao wa fedha, kwa kushirikiana na UNHCR, itachukua hatua mbalimbali, za kuongeza udhibiti wa wakimbizi, ambao baadhi yao wamekuwa wanatoroka kwenye makambi/makazi yao na kwenda maeneo mengine yasiyo stahili. Hatua hizo ni pamoja na kukamilisha uhakiki wa wakimbizi, kuwapiga picha na kuchukua alama za vidole ambazo zitawekwa kwenye kanzadata. Hatua hizi zitarahisisha utambuzi wa wakimbizi nchini. Kwa upande mwingine Wizara imeanza maandalizi ya kurekebisha Sera na Sheria ya wakimbizi kwa nia ya kuboresha utendaji.

85. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2014/2015, Serikali itaendelea na jitihada za kupata ufumbuzi wa kudumu wa tatizo la wakimbizi kwa kuwarejesha nyumbani wakimbizi ambao hali ya amani na usalama itakuwa imerejea kwenye nchi zao za asili. Aidha, taratibu zinakamilishwa kuhusu hatma ya wakimbizi wa Burundi wapatao 162,156 wa mwaka 1972.

KUSHUGHULIKIA MALALAMIKO

86. Mheshimiwa Spika, Jumla ya Malalamiko 130 yaliyopokelewa kwa njia ya barua, Mtandao, simu, barua pepe, nakushi au ana kwa ana yalishughulikiwa. Kati yake malalamiko 101 yalishughulikiwa na kukamilishwa na mengine 29 bado yanaendelea kushughulikiwa. Aidha, Idara iliweza kushiriki kwenye uchunguzi mbali mbali kwa masuala ambayo yalitokana na vyombo vingine vya uchunguzi. Matukio maalumu matano ya uchunguzi kuhusu Jeshi la Polisi, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji na Idara ya Uhamiaji yaliweza kufanyika na hatua stahiki kuchukuliwa na Mamlaka

husika za kinidhamu. Aidha, mfumo wa Mtandao wa Kushughulikia Malalamiko umeboreshwa na unafanya kazi. Katika mwaka 2014/15 Idara itaimarishwa zaidi ili kutekeleza vema majukumu yake kisheria.

VITA DHIDI YA BIASHARA HARAMU YA USAFIRISHAJI WA BINAADAMU

87. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha wa 2013/2014 Sekretarieti ya kupambana na biashara haramu ya usafirishaji wa binadamu imeratibu vikao vinne vya Kamati ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji wa Binadamu. Aidha, imeandaa Kitabu cha anwani na majina ya watoa Huduma kwa waathirika wa Biashara Haramu ya Usafirishaji Binadamu (*Directory of Service Provider*) na vilevile kutengeneza rasimu ya Kanuni za Sheria ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji wa Binadamu ya nchini. Katika mwaka 2014/15 Sekretarieti itakamilisha kutengeneza kanuni za Sheria ya Kupambana na Biashara Haramu ya Usafirishaji Binadamu ya Mwaka 2008, kutoa elimu ya kupambana na Biashara hiyo na kuimarisha mikakati ya Serikali katika kupambana na tatizo hilo.

USAJILI WA VYAMA VYA KIJAMII NA VYA KIDINI

88. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2013/2014 Wizara imeendelea na jukumu la usajili na ukaguzi wa Vyama vya Kijamii na Kidini kwa lengo la kuvisimamia ili kuhakikisha kunakuwepo na amani na utulivu katika jamii. Hadi kufikia mwezi Machi, 2014 maombi ya vyama 595 yalipokelewa ambapo 493 ni ya vyama vya kijamii na 102 ni ya kidini. Kati ya maombi hayo, Vyama 449 vilisajiliwa ambapo 430 ni vya kijamii na 19 ni vya kidini. Aidha, maombi ya Vyama 96 yalikataliwa ambapo 34 ni vya kidini na 62 ni vya kijamii. Maombi ya Vyama 50 yanaendelea kushughulikiwa. Vilevile, zoezi la ukaguzi wa vyama limefanyika katika Mikoa ya Arusha, Tanga na Mwanza. Katika mwaka wa 2014/2015 Wizara inatarajia kusajili vyama 400 na kufanya ukaguzi katika Mikoa 10 ya Tanzania Bara.

MAPAMBANO DHIDI YA VVU/UKIMWI

89. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea kuchukua juhudi mbalimbali za kukabiliana na maambukizi mapya ya virusi vya UKIMWI na UKIMWI kwa Askari na Watumishi wote wa Wizara. Juhudi hizi ni pamoja na utekelezaji katika Vyombo vya Ulinzi na Usalama na Idara chini ya Wizara.

90. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Polisi lipo mstari wa mbele katika mapambano dhidi ya maambukizi dhidi ya maambukizi ya virusi vya UKIMWI na UKIMWI kwa askari, familia za askari na raia wanaolizunguka Jeshi hilo. Aidha, shughuli zilizofanyika kwa kipindi cha 2013/2014 ni pamoja na utoaji wa mafunzo juu ya maambukizi ya virusi vya UKIMWI na UKIMWI; huduma za upimaji kwa askari, familia zao na jamii inayowazunguka; utoaji wa dawa za kupunguza makali ya ugonjwa wa UKIMWI na vilevile kutoa ushauri nasaha kwa wanaoishi na ugonjwa huo. Katika mwaka 2014/2015 Jeshi la Polisi litaendelea na utoaji wa huduma kwa askari walioathirika na virusi vya UKIMWI na UKIMWI pamoja na utoaji wa elimu ya kujikinga na maambukizi mapya.

91. Mheshimiwa Spika, Jeshi la Magereza limetekeleza afua (*interventions*) mbalimbali kama vile mafunzo ya elimu rika kuhusu maambukizi hayo kwa askari, familia za askari na wafungwa pamoja na kuendelea kuwahamasisha watumishi wa Jeshi la Magereza na wafungwa kupima kwa hiari ili kujua hali zao kuhusu maambukizi ya Virusi vya UKIMWI na UKIMWI. Afua nyingine zilizotekelezwa ni uanzishaji wa huduma za kinga ya maambukizi ya Virusi vya UKIMWI toka kwa mama kwenda kwa mtoto katika Magereza ya Kihonda - Morogoro, Isanga - Dodoma, Ubena - Pwani, Uyui - Tabora, Lilungu - Mtwara, Arusha na Chuo cha Maafisa Ukonga – Dar es Salaam. Aidha, matokeo ya utafiti uliofanyika katika Magereza 12 yameonesha kupungua kwa kiwango cha maambukizi kutoka asilimia 8.4 mwaka 2009 hadi kufikia asilimia 6.7 mwaka 2012. Katika mwaka wa fedha

2014/2015 mkazo zaidi utawekwa katika kutoa elimu ya kujikinga au kuepukana na UKIMWI kwa wafungwa na mahabusu magerezani na kwa askari na familia zao.

92. Mheshimiwa Spika, katika kuendeleza mapambano dhidi ya maambukizi mapya ya virusi vya UKIMWI na UKIMWI, Jeshi la Zimamoto na Uokoaji limetekeleza afua mbalimbali kama vile mafunzo ya elimu rika kuhusu UKIMWI kwa Askari na Maafisa, pamoja na watumishi raia na kuendelea kuwahamasisha watumishi wa Jeshi la Zimamoto na Uokoaji kupima kwa hiari ili kujua hali zao kuhusu maambukizi ya Virusi vya UKIMWI.

93. Mheshimiwa Spika, Idara ya Uhamiaji imeendelea kutoa elimu pamoja na kuwahudumia watumishi wanaoishi na virusi vya UKIMWI na UKIMWI kwa lengo la kupunguza maambukizo mapya mahala pa kazi kwa familia za askari. Aidha, Idara imesambaza vipeperushi katika vituo vya kuingilia nchini vinavyolenga kutoa elimu juu ya maambukizi pamoja na athari zake. Ushauri nasaha kuhusiana na virusi vya UKIMWI na UKIMWI ulitolewa kwa watumishi wa Idara na familia zao katika siku ya familia (*family day*) katika mikoa yote ya Tanzania. Aidha, katika siku hiyo watumishi na familia zao waliohudhuria walipata fursa ya kupima afya zao.

V. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA AHADI ZA SERIKALI BUNGENI 2013/14

94. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa ahadi zilizotolewa na Serikali Bungeni katika mwaka 2013/2014, umezingatiwa katika Taarifa ya utekelezaji wa malengo ya Ilani ya Uchaguzi eneo la III na katika hotuba hii eneo la IV la Mapitio ya utekelezaji wa bajeti ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka 2013/2014. Ahadi hizo zipo katika maeneo ya vitendea kazi, ajira na mafunzo, misako na doria, ujenzi na ukarabati wa ofisi, vituo, nyumba na magereza, zoezi la utambuzi na usajili wa watu na kuwarejesha wakimbizi kwao. Kwa ujumla wake, taarifa ya utekelezaji wa ahadi za Serikali zilizotolewa Bungeni katika mwaka 2013/2014, ni kama inavyoonyesha katika **Kiambatisho Na. 1** cha hotuba hii.

VI. SHUKRANI

95. Mheshimiwa Spika, natoa shukrani zangu za dhati kwa wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ulinzi na Usalama chini ya Mwenyekiti wake Mheshimiwa Anna Margareth Abdallah Mbunge Viti Maalum kwa kuyapitia na kuyachambua Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka wa fedha 2014/2015. Maelekezo na ushauri wa Kamati hiyo utaisaidia Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi katika kutekeleza majukumu yake.

96. Mheshimiwa Spika, shukrani za pekee nazitoa kwa Naibu Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi, Mheshimiwa Pereira Ame Silima, Mbunge wa Chumbuni, Katibu Mkuu Ndugu Mbarak Abdulwakil, Naibu Katibu Mkuu Ndugu Mwamini Malemi, Inspekta Jenerali wa Polisi Ndugu Ernest Mangu, Kamishna Jenerali wa Magereza Ndugu John Minja, Kamishna Jenerali wa Zimamoto na Uokoaji Ndugu Pius Nyambacha, Kamishna Mkuu wa Uhamiaji Ndugu Sylvester Ambokile, Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa Ndugu Dickson Maimu, Makamishna, Wakurugenzi na Wakuu wote wa Idara na Vitengo, Makamanda, Askari pamoja na Wafanyakazi wote wa Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi ambao wamefanikisha maandalizi ya hotuba hii na pia kwa kusaidia kufanikisha majukumu ya Wizara.

97. Mheshimiwa Spika, nachukua pia fursa hii kuwashukuru nchi wahisani ikiwemo China, Marekani, Ujerumani, Japan, Uturuki, Korea Kusini, Umoja wa Falme za Kiarabu, Misri, Botswana, Nigeria na taasisi za INTERPOL, IOM, EU, UNHCR, DFID, USAID, UNICEF, WFP, Hanns Seidel Foundation na Pharm Access pamoja na wadau wengine wote kwa misaada yao ambayo imeongeza uwezo wa kiutendaji katika Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi.

98. Mheshimiwa Spika, mwisho ingawa sio mwisho kwa umuhimu, ninawashukuru Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete na Makamu wa Rais, Dkt. Mohamed Gharib Bilal kwa maelekezo yao mbalimbali na Mheshimiwa Mizengo Peter Pinda (Mb), Waziri Mkuu kwa kuhimiza utekelezaji wa majukumu ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi.

VII. MAOMBI YA FEDHA KWA MWAKA 2014/2015

99. Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Bunge lako Tukufu lipitishie Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi kwa mwaka 2014/2015 ya shilingi 881,740,291,800 kwa ajili ya bajeti ya matumizi ya kawaida na miradi ya maendeleo. Kati ya makadirio hayo, shilingi 665,093,488,000 ni za matumizi ya kawaida ambapo shilingi 290,570,582,958 ni matumizi mengineyo na mishahara shilingi 374,522,905,042. Makadirio ya shilingi 216,646,803,800 ni kwa ajili ya mipango ya maendeleo. Mchanganuo ni kama ifuatavyo:-

a. Fungu 14 – Jeshi la Zimamoto na Uokoaji

i)	Matumizi Mengineyo Shilingi	18,610,590,000
ii)	Mishahara shilingi	7,892,785,000
iii)	Matumizi ya maendeleo Shilingi	0.00
	Jumla	26,503,375,000

b. Fungu 28 – Jeshi la Polisi

i)	Matumizi Mengineyo Shilingi	154,100,939,970
ii)	Mishahara shilingi	248,727,202,030
iii)	Matumizi ya maendeleo Shilingi	6,800,000,000
	Jumla	409,628,142,000

c. Fungu 29 – Jeshi la Magereza

i)	Matumizi Mengineyo Shilingi	66,075,022,000
ii)	Mishahara shilingi	83,476,774,000
iii)	Matumizi ya maendeleo Shilingi	1,612,748,800
	Jumla	151,164,544,800

d. Fungu 51 – Wizara ya Mambo ya Ndani ya Nchi

i)	Matumizi Mengineyo Shilingi	9,000,040,000
ii)	Mishahara shilingi	3,120,899,000
iii)	Matumizi ya maendeleo Shilingi	2,225,075,000

Jumla 14,346,014,000

e. Fungu 93 – Idara ya Uhamiaji na NIDA

i)	Matumizi Mengineyo Shilingi	42,783,990,988
ii)	Mishahara shilingi	31,305,245,012
iii)	Matumizi ya maendeleo Shilingi	206,008,980,000

Jumla 280,098,216,000

Jumla Kuu 881,740,291,800

100. Mheshimiwa Spika, nakushukuru wewe, Waheshimiwa Wabunge wote pamoja na Wananchi Wengine wote kwa kunisikiliza.

101. Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.